

Vida anacrònica

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que la segona novel·la de Xavier Benguerel, *La vida d'Olga*, es publica el 1930. Es publica el 1934.

Pestanyes depilades

Simenon diu a la novel·la *El gat* que un dels clients del bar de Nelly, un treballador que porta una bata tacada de guix, té la cara coberta de guix, també, “sobretot les pestanyes i les celles” (“surtout ses cils et ses sourcils”). En la versió *Quaderns Crema*-Lluís Maria Todó, té cobertes de guix “sobretot les celles”, no pas les pestanyes.

Què?

La Granota d'*A través del mirall* demana a Alícia amb veu enrogallada què ha preguntat la porta i Alícia, que amb prou feines l'ha sentit, li contesta que no sap què vol dir. Llavors, la Granota, després de preguntar-li si sap anglès o bé és sorda, torna a insistir: “Què t'ha preguntat?” (“What did it ask you?”), és a dir, “què t'ha preguntat la porta”. En la versió *labutxaca*-Salvador Oliva, “què t'ha preguntat?” es converteix en l'incomprensible “què preguntar, jo?”.

Ocultació

El dia 20 d'abril de 1936, Joan Estelrich anota en els seus *Dietaris* (*Quaderns Crema*) que s'entrevista amb V. Hurtado per fixar les condicions de l'adquisició del setmanari *Mirador*. L'índex, però, deixa fora el nom de Víctor Hurtado.

Hegemonia poc hegemònica

El DIEC2 manté la definició del mot *hegemonia* com en temps de Pompeu Fabra, és a dir, reduït a aquesta definició: “Supremacia que un estat exerceix sobre d'altres, que un poble exerceix sobre els seus veïns o confederats.” A *Enciclopèdia*, el GD62 i el PD llegim que també indica la preeminència comercial, artística o intel·lectual, d'un poble, d'una ciutat, d'una institució, d'un grup de persones, damunt d'altres.

La 'Prosa completa' de Joan Brossa perfila la personalitat literària de l'autor avantguardista

La mecànica poètica pot convertir en excels un autor que mostra habilitat en el joc de paraules. Quan aquest autor utilitza la prosa, no hem d'esperar que l'expressivitat, les idees, les emocions, l'humor o la visió moral, hi tinguin cap protagonisme. Ho constata de manera exemplar l'obra en prosa de l'avantguardista Joan Brossa (Barcelona, 1919-1998), ara aplegada en un volum de 766 pàgines titulat *Prosa completa i textos esparsos*, publicat per RBA a cura de Glòria Bordons.

Joan Brossa té una ingent obra en prosa, tant autònoma i pròpia com vinculada a l'obra d'altres artistes i escriptors, en forma de pròlegs, comentaris, textos per a exposicions, articles de premsa, respostes a enquestes o entrevistes, justificacions de la poesia visual o de poemes fets al carrer, textos de circumstàncies, etc., i una part de prosa creativa. Aquest llibre reuneix els textos ja aplegats prèviament en els volums, *Vivàrium*, *Anafil*, *Anafil 2*, *Anafil 3* i *Alfabet desbaratat*, a més de molts altres que no hi havien estat recollits.

El poeta ja va deixar clar, recorda Glòria Bordons, que la prosa era un mitjà d'expressió més en la seva forma d'entendre la literatura i l'art. No és tan nombrosa com la poesia pròpiament dita, el teatre o l'obra plàstica. Nogensmenys, aquesta edició que intenta aplegar la prosa publicada arriba gairebé als tres-cents quaranta textos de llargada desigual. No tots els textos esparsos aplegats són en prosa i de vegades els gèneres s'hi barregen. Malgrat això, la prosa poètica de Brossa és molt significativa, “tant en els seus aspectes més creatius com en els metapoètics”, diu Glòria Bordons.

Des dels seus principis, Brossa només parla de “poesia”. Tant li fa que escrigui “teatre” (o el que després va anomenar “accions”), imatges hipnagògiques, proses, guions de cinema o sonets. I també aplica la paraula “poema” a les seves primeres creacions artístiques, quan entre 1941 i 1942 dibuixa el que anomena “poemes experimentals» o quan després crea objectes.

Tot i la diversitat genèrica, tota l'obra de Brossa, llegim al seu web, s'agrupa al voltant de tres elements substancials i essencials: la poesia, l'acció i la visió. Totes tres s'entrecreuen de manera que cadascuna està empeltada de les altres i les etiquetes (poesia literària, poesia escènica o poesia visual) són simplement una qüestió de noms.

El reconeixement oficial li arribà una mica tard, i llavors Brossa ja no es queixava tant de la cultura oficial. Però continuava essent tan radical com sempre, encara que es deixés estimar per un cercle d'amics cada vegada més ampli i per unes institucions democràtiques que l'homenatjaven i l'ajudaven. En aquest sentit, cal esmentar el vitalici que l'Ajuntament de Barcelona aprovà d'atorgar al poeta a partir del 1987, amb la finalitat d'agafar un nou estudi en el mateix edifici del carrer de Gènova on vivia amb Pepa Llopis. De fet, l'estudi de Balmes s'havia fet gairebé impracticable per a treballar-hi a causa de la gran quantitat de material acumulat.

EL TEMPS

Joan Brossa torna a les llibreries amb el volum *Prosa completa i textos esparsos*, publicat per RBA.

Lluís Bonada